

Історія присвячується улюбленим Тому Брансдону та Френсісу Рашу, а також усім дітям у світі, які обіцяли своїм батькам ніколи не гратися з газом та дотримали своєї обіцянки.

Дехто вважав дивним існування двох іграшкових містечок так близько одне до одного. (Насправді було ще одне, та його ніхто не відвідував, тож не варто брати його до уваги як недобудоване.)

Перше іграшкове містечко розкинулося біля Фордхема, воно мало назву Літл-Фордхем та належало містеру Потту. Друге — Белліхогін — розташовувалося у Вент-ле-Край та належало містеру Плеттеру. Третє (про яке ніхто й гадки не мав) примостилося у Квілтері й складалося із взуттєвих коробок: його власниця, дівчинка Агнес Мерсі Фостер, ще не вигадала для нього назви.

Містер Потт, що, власне, й розпочав будівництво, робив це поволі, задля власної втіхи; містер Плеттер, котрий накинув оком на його містечко, мав геть іншу мету — підзаробити грошенят.

Спершу містер Потт працював станційним доглядачем на залізниці, де й втратив ногу. Це сталося одного вечора на пустельній ділянці колії — і аж ніяк не через недбалість, — він рятував борсука. Містер Потт завжди піклувався про цих тваринок: одноколійка прорізала ліс, і в присмерку борсуки зазвичай перевальцем, форкаючи, тупали по шпалах. Втім, вони нечасто наражалися на справжню небезпеку, лише тоді, коли в сутінках (улюблений час для мандрів) проходив останній потяг від Перехрестя Капелюшника. Опісля в лісі знову западала тиша, яку порушувало лише тьохкання солов'їв, і лисиці, зайці та кролики могли досхочу вештатися по колії.

У ті старі добрі часи, коли містер Потт працював залізничником, у його маленькій самотній будці було затишно, як вдома. Він мав і чайник, і олійні лампи, і стіл із плюшевою скатертиною, і розхитане крісло на пружинах з вагона. Аби заповнити нескінченні години між проходженням потягів, він майстрував пилкою, милувався своєю колекцією марок та іноді читав уголос стареньку замацану Біблію. Містер Потт був хорошою людиною, вельми доброю та чуйною. Він любив людей майже так само, як і свої потяги. Пилкою він зазвичай споруджав зі старих сигарних коробок скриньки для пожертв від Благодійного Залізничного Фонду; вони скидалися на мініатюрні будиночки, і жоден з них не повторювався. Щомісяця, у першу неділю, містер Потт на велосипеді об'їжджав містечко, озброївшись викруткою та чорною торбинкою. Біля кожної садиби він зазвичай відгвинчував дах будиночка та ховав його вміст до торби. Іноді він почувався ошуканим (втім, не часто) і журливо бурмотів, крутячи педалі: «Не все котові масниця».

Коли-не-коли у своїй хатчині містер Потт малював картинки, дуже маленькі й детальні. На двох пишалася церква, на трьох — господа священика, дві зображували поштове відділення, три — кузню, і одна — його власну сигнальну

будку. Ці малюнки він дарував найщедрішим пожертвувачам фонду.

Але тієї злочасної ночі борсук хапонував містера Потта за ногу — отака-от халепа. Поточившись, він на мить забарився... Містер Потт так і не побачив міток від борсучих зубів, бо покусану ногу вмить відтягли колеса поїзда. А борсук дременував геть, живий та здоровий.

Благодійний Залізничний Фонд не залишив містера Потта в біді. Він опікувався ним і підшукав будинок неподалік від Фордхема, біля трьох гінких тополь, що височіли на березі річки. Саме тут, на пагорбі в садку, він розпочав будувати іграшкову залізницю.

Спочатку він придбав старенький поїзд з акумуляторною батареєю, прочитавши про нього в рекламному оголошенні в місцевій газеті. А що в тісному будинку не було вдосталь місця, то він проклав колії у своєму садку. Коваль викував для нього рейки, а шпали він змайстрував самотужки й міцно вкопав їх крихітні копії, як колись справжні. Відтак просмолив їх, і, коли припікало сонце, вони розливали духмяні пахощі. Містер Потт уможувався поряд, просто на землі, дерев'янку витягував перед собою, заплющував очі і вбирав аромат залізниці. Це було чарівно, проте чогось таки бракувало. Звісно ж, диму! Так, який же паротят без димку, його терпкого запаху та білих кучериків? Згодом міс Мензіс із Гай-Біч підкинула йому чудову ідею.

Поспішаючи до коваля і назад, він стріляв оком у щілину в огорожі — на містечко Агнес Мерсі Фостер із взуттєвих коробок. Містер Потт не заважав їй — зі щасливим усміхом, дівчинка у фартушку поринала в будівництво, стоячи навколішках серед бур'янів, так що він бачив тільки чорні підшви її чобітків. Якось вона фарбувала двері й вікна, а іншим разом вистелила дахівку мохом та викопала ставочок. Як же йому було шкода її, коли задощило, невпинно й безжально. Будиночки-коробки відсиріли та похили-

лись. Тепла земля парувала, і крізь серпанок він розгледів личко Агнес Мерсі, яка притулилася носом до шибки, обрамленої віконницями з багряною геранню. «Бідолашне дівча, — зітхав він, хитаючи головою. — Картон нікуди не годиться, треба сказати їй. І фанера теж...»

Отож свою сигнальну будку він змурував із дрібненьких цеглинок. І вона напрочуд скидалася на його колишню будку, з дерев'яним ганком та черепичним дахом. У віконечках, що відчинялися та зачинялися (недарма ж містер Потт зберігав завіси від сигарних коробок, що їх дали його директори), іскрило справжнє скло. Червонясті цеглинки він випалив з уламків зруйнованого хліву, подрібнивши їх та змішавши з цементом. Суміш він заливав у форму на великій чайній таці. Для форми згодився старезний корсет — коваль спаяв зі сталевих пластинок ґратку, яка складалася з крихітних прямокутничків. На цьому хитромудрому пристрої містер Потт випалював по п'ятсот цеглинок за раз. Іноді він забарвлював суміш — у вохристий чи рудувато-брунатний колір. На покрівлі сигнальної будки красувалася черепичка — зменшені в багато разів череп'яні пластівці — з того ж таки зруйнованого хліву.

Перш ніж покласти дах, містер Потт розжився грудкою гіпсу. Качаючи та розтягуючи його в шкарубких долонях, він виліпив чотири ковбаски для ручок та ніжок і одну бокасту діжечку для тулуба. Качаючи та стискаючи, виліпив яечко та припасував на плечі. Відтак приплюснув фігурку тут і там і нігтем великого пальця зішкріб зайве.

Та все одно вийшло кепсько, навіть як на опудало. Щоб надати ляльці своєї подоби, містер Потт відтяв ніжку в коліні та встромив туди сірника. А коли гіпс затужавів, він намалював ладну синю форму, підфарбував рожевим щічки, приклеїв сиву чуприну зі жмута моху і запхнув фігурку в сигнальну будку. Там вона моторошно нагадувала людину — виструнчившись, як солдатик, та витріщаючись у вікно.